

Prezydent Miasta Poznania

POZnań*

Nr sprawy:

Lotus:

Poznań, 14 maja 2014 r.

INTERPRETACJA INDYWIDUALNA PRZEPISÓW PRAWA PODATKOWEGO

Prezydent Miasta Poznania działając na podstawie art. 14j § 1 i § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j: Dz. U. z dnia 3 lipca 2012 r. poz. 749) stwierdza, że stanowisko Wnioskodawcy przedstawione we wniosku z dnia 11 marca 2014 r., o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa podatkowego dotyczącej zasadności poboru opłaty skarbowej jest

nieprawidłowe w obowiązującym stanie prawnym.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 11 marca 2014 r. (data wpływu do organu podatkowego 12 marca 2014 r.) działający za pośrednictwem zwrócił się z wnioskiem o wydanie pisemnej indywidualnej interpretacji przepisów prawa podatkowego.

Wnioskujący o wydanie interpretacji indywidualnej, złożył oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, że elementy stanu faktycznego objęte wnioskiem

* Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, Wydział Finansowy, Oddział Pozostałych Dochodów Podatkowych i Niepodatkowych
ul. Libelta 16/20, 61-706 Poznań, tel. (0-61) 878-41-16, fax (0-61) 878-41-40

o wydanie interpretacji w dniu złożenia wniosku nie są przedmiotem toczącego się postępowania podatkowego, kontroli podatkowej, postępowania kontrolnego organu kontroli skarbowej oraz że w tym zakresie sprawa nie została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji lub postanowieniu organu podatkowego lub organu kontroli skarbowej.

W przedmiotowym wniosku został przedstawiony następujący stan faktyczny:

Bank prowadzi szereg rachunków bankowych, na które przekazywane są świadczenia z ubezpieczeń społecznych, w tym świadczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z art. 101 pkt 2) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz.1440 z późn. zm., dalej jako „ustawa emerytalna”) prawo do świadczeń emerytalno-rentowych ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej.

Niekiedy, z uwagi na brak informacji o zgonie świadczeniobiorcy, organy rentowe, przekazują na rachunki prowadzone przez Bank świadczenia także za okresy przypadające po śmierci. Takie świadczenia są kwalifikowane jako nienależnie pobrane w rozumieniu art.138 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej.

Obowiązujący obecnie art. 138a ustawy emerytalnej nakłada na banki obowiązek zwrotu organom rentowym kwot świadczeń przekazanych za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Zwrotu dokonuje się na wniosek organu rentowego.

Bank po otrzymaniu wezwania organu rentowego wystosowanego w trybie art. 138a ustawy emerytalnej, wskazuje osoby, na rzecz których zostały zadysponowane środki pochodzące z nienależnego świadczenia. Powołuje się przy tym na art. 55 ust.3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późn. zm., dalej jako „prawo bankowe”). Zgodnie z tym przepisem, bank jest zwolniony z obowiązku wypłacenia organowi rentowemu kwot przekazanych na rachunki bankowe za okres po śmierci posiadacza rachunku, wskazanych we wniosku organu rentowego, jeżeli przed otrzymaniem tego wniosku bank dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części. Dla zwolnienia się z tego obowiązku bank w terminie 30 dni od otrzymania wniosku musi poinformować o tym ten organ, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłatę (art.55 ust.3 prawa bankowego).

W niektórych sytuacjach organy rentowe kwestionują to, że osoby wskazane przez Bank w trybie art. 55 ust 3 prawa bankowego były osobami „uprawnionymi i w drodze decyzji administracyjnej zobowiązuje Bank do zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń przekazanych na rachunek prowadzony przez Bank. W takich przypadkach Bank, reprezentowany przez radców prawnych, wnosi często odwołanie od decyzji w tym przedmiocie. Do odwołań

w tego typu sprawach, wnoszonych za pośrednictwem organu rentowego, dołączane są odpisy lub oryginały pełnomocnictw udzielonych radcom prawnym, którzy reprezentują Bank.

Bank jest często wzywany do udziału w charakterze zainteresowanego w postępowaniu sądowym zainicjowanym odwołaniem od decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnego pobranego świadczenia, wniesionego przez osoby, które Bank wskazał w trybie art. 55 ust.3 Prawa bankowego. W takich przypadkach odpisy lub oryginały pełnomocnictw dla radców prawnych reprezentujących Bank są dołączane do pism składanych bezpośrednio do sądu.

Sformułowanie wątpliwości interpretacyjnej:

Na tle zarysowanego powyżej stanu faktycznego powstaje pytanie, czy złożenie dokumentu pełnomocnictwa do reprezentowania Banku w sprawie zainicjowanej odwołaniem od decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia podlega opłacie skarbowej. Chodzi przy tym zarówno o sprawy zainicjowane odwołaniem wniesionym przez Bank, jak i przez inne osoby.

Stanowisko Wnioskodawcy w sprawie przedstawia się następująco:

W ocenie Wnioskodawcy, złożenie dokumentu pełnomocnictwa w sprawie zainicjowanej odwołaniem od decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia nie podlega opłacie skarbowej na podstawie art. 2 ust. 1 lit b) Ustawy. Dotyczy to zarówno pełnomocnictw dołączanych do odwołań wnoszonych za pośrednictwem organów rentowych, jak i do pism składanych bezpośrednio do sądu.

Zgodnie z art. 2 ust 1 lit b) Ustawy, nie podlega opłacie skarbowej złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa albo jego odpisu, wypisu lub kopii m.in. w sprawach ubezpieczenia społecznego. Dla zastosowania omawianego zwolnienia znaczenie ma zatem to, czy sprawa, w której składane jest pełnomocnictwo jest „sprawą zabezpieczenia społecznego”.

W ocenie Banku sprawa zainicjowana odwołaniem od decyzji zobowiązujących do zwrotu świadczeń emerytalno-rentowych przekazanych na rachunek bankowy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, jest sprawą ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b) Ustawy.

Powołany przepis zdaniem Wnioskodawcy należy rozpatrywać łącznie z art. 1 ust. 1 pkt 2 Ustawy, który reguluje przedmiotowy zakres opłaty skarbowej. Ten ostatni przewiduje bowiem konieczność uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie „dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa (...) w sprawie z zakresu administracji publicznej lub w postępowaniu sądowym”. Z kolei określenie „postępowanie sądowe”, użyte w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o opłacie skarbowej należy pojmować w sposób szeroki, zgodnie z zakresem tego pojęcia określonym w art. 1 ustawy

z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 101, dalej jako „k.p.c.”) – zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 16 września 2008 r., I SA/GI 192/08 (publ. portal orzeczeń sądów administracyjnych).

W tym kontekście, Wnioskodawca uznaje, że pojęcie „sprawy ubezpieczenia społecznego” w postępowaniu sądowym powinno być interpretowane przez pryzmat art. 476 § 2 k.p.c. Brak jest bowiem argumentów pozwalających na stwierdzenie, że pojęcie „postępowanie sądowe” należy interpretować w sposób określony w przepisach k. p. c, natomiast pojęcie „sprawa ubezpieczenia społecznego” już nie. Byłoby to nielogiczne i sprzeczne z podstawowymi dyrektywami interpretacji przepisów prawa.

Zgodnie z art. 476 § 2 k.p.c., przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących: ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego, emerytur i rent, innych świadczeń w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także odszkodowań przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji lub Służbie Więziennej

Zdaniem wnioskodawcy, skoro w omawianej kategorii spraw organ rentowy wydaje decyzję zobowiązującą do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia emerytalno-rentowego, to niewątpliwie decyzje te dotyczą emerytur i rent w rozumieniu art. 476 § 2 pkt 2 k.p.c. Sprawy zainicjowane odwołaniem od tego typu decyzji są zatem „sprawami z zakresu ubezpieczenia społecznego” w rozumieniu art. 476 § 2 k.p.c. a tym samym - jak wskazano powyżej - w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit b) Ustawy.

Jako przykład podobnego stanowiska Wnioskodawca powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2008r., II UZP 7/07 (OSNP 2008, nr 13-14, poz. 197). Sąd orzekł, że sprawa o zwrot nienależnie pobranego zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego jest sprawą z zakresu ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 476 § 2 k.p.c. (por. też wyrok SA w Łodzi z dnia 4 października 1995 r., III AUr 493/95, OSA 1995, nr 9, poz. 71). Wnioskodawca podkreśla że, w niniejszej sprawie chodzi o zupełnie inne świadczenie z ubezpieczenia społecznego niemniej jego zdaniem jednak brak jest argumentów juredycznych pozwalających na stwierdzenie, że o kwalifikacji danej sprawy decyduje li tylko rodzaj świadczenia z ubezpieczenia.

W opinii Wnioskodawcy sprawy inicjowane wniesieniem przez Bank lub inne osoby odwołań od decyzji organów rentowych zobowiązujących do zwrotu świadczenia przekazanego na rachunek banku za okres po śmierci świadczeniobiorcy są sprawami ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b) Ustawy. W konsekwencji, w ocenie Wnioskodawcy, pełnomocnictwa dołączane do wspomnianych odwołań bądź pism składanych w tychże postępowaniach nie podlegają opłacie skarbowej.

Ocena prawna stanowiska Wnioskodawcy i stanowisko organu podatkowego:

Uznając stanowisko Wnioskodawcy za nieprawidłowe zważono co następuje.

Opłacie skarbowej podlega złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii - w sprawie z zakresu administracji publicznej lub w postępowaniu sądowym - z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1282 ze zmianami, dalej jako „Ustawa”).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b Ustawy nie podlega opłacie skarbowej dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia i zezwolenia (pozwolenia, koncesji) albo złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii w sprawach ubezpieczenia społecznego.

Właściwość organów podatkowych w sprawach opłaty skarbowej określa art. 12 Ustawy wskazując, że organem podatkowym właściwym w sprawach opłaty skarbowej jest wójt (burmistrz, prezydent miasta). Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 2 Ustawy organem właściwym miejscowo w sprawach opłaty skarbowej, od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa, jest organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce złożenia dokumentu.

Zgodnie z art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm., dalej „prawo bankowe”) w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej bank jest obowiązany wypłacić z tych rachunków kwotę równą wpłatom na rachunki dokonanych przez organ wypłacający świadczenie z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego albo uposażenie w stanie spoczynku, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunku, wskazaną we wniosku organu wypłacającego to świadczenie lub uposażenie, skierowanym do banku wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat.

Bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym ten organ, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty (art. 55 ust. 1 pkt 3 prawa bankowego).

Artykuł 138a ustawy emerytalnej nakłada na banki obowiązek zwrotu organom rentowym kwot świadczeń przekazanych za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Zwrotu dokonuje się na wniosek organu rentowego.

Przedstawiony stan faktyczny dotyczy sytuacji w której pełnomocnictwo złożono w sprawie odwołania od decyzji organu rentowego nakazującego bankowi zwrot kwot nienależnie pobranych

świadczeń przekazanych na rachunek prowadzony przez bank. Decyzja taka wydawana jest przez organ rentowy który uznaje, że bank postąpił niezgodnie z dyspozycją art. 55 ust. 3 prawa bankowego.

Decyzja organu rentowego wydawana jest w oparciu o art. 138 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz.1440 z późn. zm., dalej jako „ustawa emerytalna”).

Nadto przedstawiony przez wnioskodawcę stan faktyczny dotyczy, pełnomocnictw dołączanych do pism procesowych składanych w sprawach prowadzonych przed sądami, gdzie Bank jest wzywany „w charakterze zainteresowanego”.

Odnosząc się do sformułowania ustawy o opłacie skarbowej stwierdzić należy, że użyte w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b pojęcie "sprawy" ma charakter bardzo ogólny. Przyjmuje się jednak, że będą to wszystkie sprawy, dla których materialnoprawna podstawa rozstrzygnięcia zawarta jest w przepisach, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 Ustawy. Oznacza to więc, że przepisy Ustawy należy stosować łącznie z przepisami wyżej wymienionych ustaw i wydanych do nich aktów wykonawczych.

Prawo do świadczenia emerytalno-rentowego ustaje z chwilą śmierci osoby uprawnionej (art. 101 pkt 2 ustawy emerytalnej). Po śmierci uprawnionego kwoty świadczeń przekazane przez organ rentowy na rachunek albo instrument płatniczy uprawnionego, za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła jego śmierć wymagają zwrotu do organu rentowego (art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy prawo bankowe). Bank z obowiązku tego zwolniony jest jeśli wykaże, że przed otrzymaniem wniosku organu rentowego dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom a wypłaty te nie pozwalają zrealizować wniosku organu rentowego w całości lub części, oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym ten organ rentowy, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty (art. 55 ust. 3 ustawy prawo bankowe).

Zgodnie z treścią art. 138a ustawy emerytalno-rentowej bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa są zobowiązane zwrócić Zakładowi kwoty świadczeń przekazane na rachunek w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Przepis ten reguluje wyłącznie taką sytuację, w której nie ma osoby zobowiązanej do zwrotu świadczenia mającego charakter pobranego nienależnie, a wpłaconego przez organ rentowy na rachunek bankowy świadczeniobiorcy. Odnosi się więc do wpłat dokonanych na rachunek prowadzony indywidualnie dla świadczeniobiorcy, czyniąc bank zobowiązanym do zwrotu organowi rentowemu świadczeń przekazanych za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Celem regulacji wynikającej z art. 138a powołanej ustawy jest umożliwienie organowi rentowemu odzyskania świadczeń, które bez jego winy zostały wypłacone pomimo ustania do nich prawa, a nie ma podstaw, aby uznać, że pobrała je jakkolwiek osoba,

która zobowiązana byłaby do ich zwrotu w myśl zasad w nim zapisanych (por. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 7/06, LEX nr 182934). Tego rodzaju rozwiązanie otwiera organowi rentowemu drogę do żądania od banku zwrotu wpłaconych na rachunek bankowy świadczeń, które w inny sposób nie mogłyby być odzyskane (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r. I UK 327/11).

W ocenie tutejszego organu stanowisko przedstawione we wniosku przedsiębiorcy nie jest prawidłowe, ponieważ przedmiotem postępowania przed Sądem w opisywanym przypadku jest ustalenie czy osoby, które pobrały świadczenia są osobami „uprawnionymi” w rozumieniu art. 55 ust. 3 prawa bankowego. W istocie postępowanie toczy się w sprawie zainicjowanej odwołaniem od decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń emerytalno-rentowych za okresy przypadające po śmierci, zakwalifikowanych jako nienależnie pobrane w rozumieniu art. 138 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej. Jednak art. 138a ustawy emerytalnej stanowi jedynie podstawę do wydania przez organ rentowy - w przypadku odmowy dobrowolnej wypłaty przez bank - decyzji obciążającej zwrotem świadczenia wpłaconego na rachunek bankowy po śmierci jego posiadacza oraz otwiera drogę postępowania egzekucyjnego w administracji, natomiast podstawę obowiązku banku stanowi art. 55 ust. 1 pkt 2 prawa bankowego.

Przedmiotem postępowania w sprawach odwołań od decyzji organów rentowych w tych sprawach jest ustalenie kręgu osób uprawnionych do dokonania wypłaty z rachunków osób uprawnionych do emerytury (renty), lub stwierdzenie występowania innych przesłanek określonych w art. 55 ust. 3 prawa bankowego, które zwolniłyby bank z obowiązku zwrotu tych należności organowi rentowemu, które to zasady regulowane są prawem bankowym nie zaś ustawą z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zatem ustawa z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stanowi materialnoprawnej podstawy rozstrzygnięcia w tych sprawach. Przedmiotem tych postępowań nie jest ustalenie uprawnionego z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych. Przytaczane przez wnioskującego o wydanie interpretacji orzecznictwo, nie może być tu, w tej faktycznej i prawnej sytuacji, traktowane jako analogiczne stany.

Zważywszy na powyższe i konkludując organ podatkowy stwierdza, że w obowiązującym stanie prawnym stanowisko Wnioskodawcy dotyczące wyłączenia z obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej od złożenia dokumentu pełnomocnictwa uprawniającego do reprezentowania Banku w sprawie zainicjowanej odwołaniem od decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia emerytalno-rentowego jest **nieprawidłowe**.

Interpretacja indywidualna została udzielona w oparciu o przepisy prawa podatkowego obowiązującego na dzień złożenia zapytania w organie podatkowym i dotyczy zaistniałego stanu faktycznego przedstawionego przez Wnioskodawcę.

Niniejsza interpretacja, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę zostanie zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej.

POUCZENIE

Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi na niniejszą interpretację przepisów prawa podatkowego. Skargę wnosi się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, ul. Ratajczaka 10/12, 61-815 Poznań, po uprzednim wezwaniu na piśmie organu, który wydał interpretację - w terminie 14 dni od dnia, w którym skarżący dowiedział się lub mógł się dowiedzieć o jej wydaniu – do usunięcia naruszenia prawa (art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.)). Skargę do WSA wnosi się (w dwóch egzemplarzach – art. 47 ww. ustawy) w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia odpowiedzi organu na wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, a jeżeli organ nie udzielił odpowiedzi na wezwanie, w terminie sześćdziesięciu dni od dnia wniesienia tego wezwania o usunięcie naruszenia prawa (art. 53 § 2 ww. ustawy).

Skargę wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania są przedmiotem skargi (art. 54 § 1 ww. ustawy) na adres: Urząd Miasta Poznania Wydział Finansowy Oddział Pozostałych Dochodów Podatkowych i Niepodatkowych, ul. Libelta 16/20, 61-706 Poznań.

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr inż. Józef Józef
Dział Dochodów Podatkowych